

První mezinárodní šachový turnaj v Praze 1908

FM Karol Rükschloss

Dostala sa mi do rúk kniha „První mezinárodní šachový turnaj v Praze 1908“. Zaujala ma témou – predsa len, o tomto turnaji som mal len veľmi hmlisté povedomie. Vedel som, že sa konal a že bol veľmi silne obsadený, ale to bolo asi tak všetko ... Zaujali ma aj mená autorov – Jan Kalendovský a Zdeněk Závodný sú v šachovom svete pojmom, jeden známy šachový historik, druhý nemenej známy šachový spisovateľ a vydavateľ.

História vzniku knihy je mierne kuriózna. Totiž o turnaji bola v roku 1909 vydaná útlá knižka Václavom Kautským, no okrem výsledkov, zopár fotografií a neglosovaných partií už v nej nebolo nič. Zaujímavá bola snáď len tým, že pravdepodobne ako v prvej knihe na svete v nej bola použitá figúrková notácia! Závodný a Kalendovský sa rozhodli napísať novú knihu o turnaji, s použitím niektorých dobových dokumentov a čo je najzaujímavejšie – s okomentovaním partií modernou technikou, počítačom (s motorom Fritz 11)! Teda nie všetky, niektoré partie prevzali už okomentované z dobových šachových časopisov. No a ako to už chodí (hlavne u takých precíznych autorov, ako sú títo dvaja páni), použitie „niektorých“ dobových dokumentov sa časom rozrástlo na grandiózne pátranie po knižniciach, internete a vôbec všade, kde sa dalo ... Výsledkom je kniha, ktorá má 428 strán a je nabitá obrovským množstvom dobových dokumentov, fotografií a komentovaných partií.

Turnaj sa konal v Prahe od 17. mája do 17. júna! 1908, pri príležitosti „Jubilejní výstavy komorního obvodu“. Okrem tohto turnaja bolo súbežne usporiadaných aj niekoľko menších. V tomto majstrovskom turnaji štartovala takmer kompletná svetová špička okrem Laskera a Tarascha: Duras, Schlechter, Vidmar, Rubinstein, Teichman, Maróczy, Leonhardt, Marshall, Salwe, Janowski, Dus Chotimirskij, Alapin, Mieses, Süchting, Spielmann, Prokeš, von Bardeleben, Kvičala, Rabinovič a Treybal (20 hráčov, v poradí podľa konečného umiestnenia). Tempo hry bolo 2 hodiny na prvých 30 ťahov, potom hodina na každých ďalších 15 ťahov. Po 8 hodinách hry (teda po 60 ťahoch) sa partia pečatila a dohrávala v určený deň (vo štvrtok).

Hralo sa v na úplnom konci výstavy, v napolo dokončenom pavilóne. Keď hráči prišli do hracej miestnosti, nebol tam ešte žiaden nábytok! Keď sa konečne podarilo zohnať aspoň stoly a stoličky, začalo sa hrať za mohutného koncertu sekier a kladív robotníkov, pracujúcich na dokončovaní pavilónu ... Spolu s majstrovským turnajom sa hral v tej istej miestnosti aj vedľajší turnaj, nazvaný Hlavní. Tam hralo mnoho „amateurů“, ktorí príliš nedbali o kľud a ticho. Keď sa do toho pridali návštevníci, tak ruch, hluk, hlasitý hovor, cingot pohárov ... vytváral priam „ideálne“ podmienky pre hru. Spolu s „príjemným teplúčkom“ (stěny rozpáleny jsou žářem poledního slunka do teploty sušáren

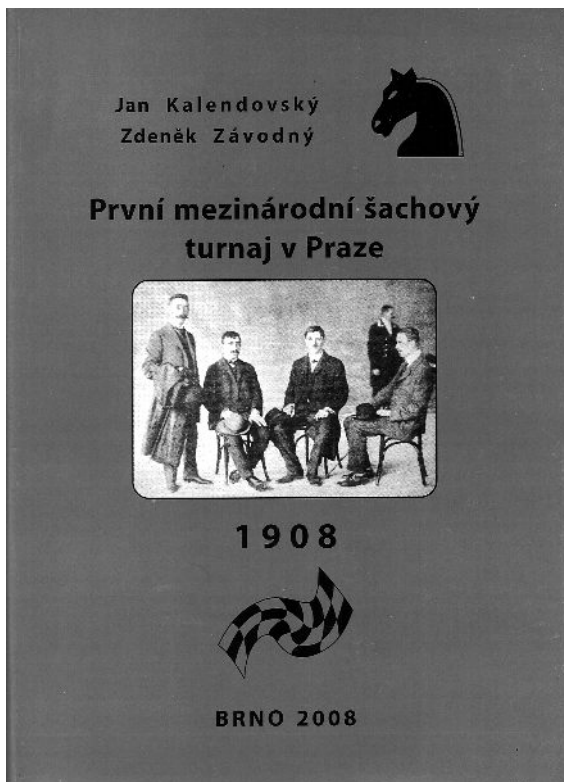
moderní truhlárny) to muselo byť skutočne super ... Organizátori sa tiež extra nevyznamenalí – Dus Chotimirskij bol na hraniciach zadržaný četníkmi 3 dni z neznámych dôvodov a prehral kontumačne prvú partiu, na druhú stihol síce prísť, ale mal už tak málo času, že partiu prehral. Zaujímavosťou bola tiež partia Vidmar – Leonhardt. Súperi sa dohodli na remíze, no usporiadateľ nesúhlasil! a prikázal! hrať ďalej ... Vidmar len tak poľahoval, myslíac si že remíza platí, no Leonhardt to využil a partiu vyhral. Nemali to veru ľahké veľikáni vtedajšieho šachu.

Na začiatku ma v knihe zaujali dobové dokumenty, popisujúce národnostnú neznášanlivosť medzi Čechmi a Nemcami v Prahe, ktorá sa mohutne prenášala aj do šachového života. Priznám sa, bol som zaskočený. Vedel som, že rozpory boli, ale až takéto? Napr.

„Podezrení, že český šach postaví se – za podmínek třeba nejskvělejších – do reklamních a atrakčních služeb utrakvistické výstavy šachovým turnajem rázu dvojjazyčného v české Praze anno 1908 – jest urážkou!“, a podobné.

V knihe je dokonca 5 predhovorov, ich autori sú GM Navara, GM Mokřý, Fiala, Kalendovský a Závodný. Veľmi ma zaujal predhovor GM Navaru – čítal som ho s otvorenými ústami ... Na jeden a pol strane tento mladík, člen svetovej superšpičky, podal kompletný návod na štúdium teórie a vôbec vylepšovania sa ... Aspoň ja som to tak vnímal – vynikajúce.

Teraz som si uvedomil, že som síce popísal kopec vecí, ktoré ma zaujali, no o partiách takmer nič. No čo s tým? To, že sú to partie špičkových svetových hráčov vtedajšej doby, často komentované ďalšími špičkovými hráčmi, viete. Ako písal GM Navara, je to nevyhnutný základ poznania, nutný predpoklad ďalšieho rastu. To si už musí každý naštudovať sám, tam už ja veľa nepomôžem. No a čo povedať o autoroch? Keď si predstavím to obrovské množstvo práce, vlozenej do zhromažďovania historického materiálu a do analýzy partií, môžem povedať iba: Pánové, snímám klobouk ...

popis treba????